

VAN EEN JONGETJE DAT EEN
ANDERE NAAM KREEG

**Van een jon-ge-tje,
dat een an-de-re naam kreeg**

door

C. Th. Jongejan-de Groot

*Dit boekje werd na de bevrijding
in 1945 speciaal voor de Zondags-
scholen in Twenthe geschreven als
een herinnering aan de doorleefde
moeilijke jaren.*

Gode alleen de eer.

*Dit den kinderen voor te houden
was de bedoeling van de Schrijfster.*

IN - H O U D .

- Hoofdstuk 1 O-ran-je-feest.
.. II Er komt oor-log.
„ III Sam-me-tje komt in het land van ka-
toen en hei-de.
.. IV Sam-me-tje krijgt een an-de-re naam.
.. V Wat voor er-ge din-gen er ge-beur-den.
„ VI Pa-sen 1945. Be-vrij-ding.
.. VII Kerst-mis. Sam-me-tje gaat naar huis.

HOOFD-STUK I.

O-RAN-JE-FEEST.

Ra-ta-plan ra-ta-plan!

O, wat een mooi-e op-tocht gaat daar. Al de kin-de-ren van de straat lo-pen ach-ter el-kaar. Ze heb-ben fij-ne O-ran-je-lin-ten om en pa-pie-ren mut-sen op. En ze zin-gen en ze slaan op de trom-mel. Ze zijn ook zo blij.

Waar-om zijn ze zo blij?

Van-daag is Prin-ses Be-a-trix ja-rig. Zij wordt twee jaar.

En de gro-te men-sen zijn ook blij. Kijk maar, al-le vlag-gen zijn uit-ge-sto-ken. En het is zo druk op straat. Er is o-ver-al feest.

Weet je, wie het mooist is van de he-le op-tocht? Klei-ne Sam-me-tje van Goor. Hij heeft de fijn-ste steek op zijn zwar-te krul-len en de mooi-ste pa-pie-ren toe-ter.

En van-a-vond zal hij ook het fijn-ste vuur-werk heb-ben.

Weet je waar-om?

Sam-me-tje woont in een win-kel van feest-ar-ti-ke-len. Ze ver-ko-pen er van al-les en na-tuur-lijk mag Sam-me-tje de fijn-ste din-gen uit-zoe-ken.

Maar het vuur-werk mag hij niet al-leen af-ste-ken. Al die ze-ven-klap-pers en die voet-zoe-kers en dat prach-ti-ge Ben-gaal-se vuur! Nee hoor, dat is veel te ge-vaar-lijk. Daar moet zijn va-der bij hel-pen.

Maar Sam-me-tje mag er toch bij zijn. En al-le kin-de-ren van de buurt ook. Al-le kin-de-ren uit de buurt mo-gen 's a-vonds ach-ter het huis van Sam-me-tje ko-men.

Klets-boem klets-boem

De meis-jes zijn bang. Ze gil-len van angst.

Jam-mer dat het win-ter is. Want nu is het zo erg vroeg don-ker en 't is zo koud.

Maar 's a-vonds heb-ben al-le kin-de-ren nog een beet-je feest in huis.

Sam ook. Hij krijgt fij-ne kren-te-bol-len en war-me cho-co-la-de-melk en een si-naas-ap-pel. Zo groot! „Zo groot als een kin-der-hoofd-je,” zegt va-der. Maar zo groot is hij niet.

En dan ver-telt va-der nog een fijn ver-haal. Va-der ver-telt, waar-om we zo blij zijn met prin-ses-je Be-a-trix.

En dan op-eens . . . o, wat schrikt Sam-me-tje. Daar valt een traan uit moe-ders oog. O, ze draait zich gauw om, maar Sam heeft het wel ge-zien.

Hij heeft de fijn-ste steek . . .

„Moe-der huilt,” roept hij ver-schrikt.

Hij wil op-staan en moe-der ach-ter-na lo-pen naar het keu-ken-tje. Maar va-der houdt hem te-gen.

„Blijf maar hier, klei-ne jon-gen,” zegt va-der. „Je kunt moe-der niet troos-ten. Moe-der is bang.”

„Maar waar-voor is moe-der dan bang,” vraagt Sam-me-tje .

„Moe-der is bang voor oor-log,” zegt va-der. „Er is al

oor-log tus-sen de an-de-re lan-den en nu is Moe-der bang, dat die sol-da-ten ook naar Hol-land zul-len ko-men."

Sam-me-tje is heel erg stil ge-wor-den. Oor-log is vast heel erg. Hij heeft er wel eens plaat-jes van ge-zien. Hui-zen, die he-le-maal ver-woest wa-ren en vlieg-ma-chi-nes, die bom-men gooi-en en sche-pen, die zin-ken.

„Maar de sche-pen, die hier in de ha-ven lig-gen, Va-der, die he-le gro-te kan-jers, die naar In-di-ë va-ren, die kun-nen niet zin-ken hè?"

Va-der glim-lacht.

„Als er oor-log is, mijn jon-ge-tje, dan kan al-les ver-nield wor-den, al-les wat mooi is en goed."

„Maar doen ze ons niets?"

Va-der ant-woordt niet, maar hij trekt Sam-me-tje dicht naar zich toe.

„Als er oor-log komt, Sam-me-tje, is het ge-vaar-lijk voor al-le men-sen. Maar voor ons is het dan heel ge-vaar-lijk," zegt Moe-der, die juist te-rug-komt uit de keu-ken.

„Waar-om?" vraagt Sam-me-tje.

Maar daar geeft zijn moe-der hem geen ant-woord op.

HOOFD-STUK II.

ER KOMT OOR-LOG.

Nu weet Sam-me-tje wel, waar-om het voor hem zo ge-vaar-lijk is, als er oor-log komt. Roe-lie Bou-ter-se heeft het hem ver-teld. Roe-lie is heel knap. Hij zit al in de der-de klas en Sam-me-tje pas in de eer-ste.

„Het land, dat aan het on-ze grenst, heet Duits-land," zegt Roe-lie. „De man, die aan het hoofd staat, heet Hit-ler. Hit-ler is een heel boos mens. Hij doet de men-sen erg veel kwaad. Maar op de Jo-den is hij heel erg

boos. Die zou hij wel al-le-maal veel kwaad wil-len doen."

O, wat schrikt Sam-me-tje daar-van. Hij is er zo stil van, dat zijn va-der het merkt.

„Wat is er, Sam-me-tje" vraagt hij.

En dan be-gint on-ze Sam-me-tje toch zo te hui-len. Va-der schudt het hoofd.

„Klei-ne dom-oor," zegt hij, „moet je daar nu al om hui-len? Mis-schien komt er wel nooit oor-log. Hier heb je een heel fij-ne lam-pi-on, de mooi-ste, die ik in de win-kel heb. En nu ga je pret-maken bui-ten met je vriend-jes, hoor!"

„Maar 't re-gent," zegt Sam-me-tje.

„Dat hin-dert niet," lacht Va-der. „Je kent dat vers-je toch wel: Mei-re-gen, maak dat ik gro-ter word? Mars naar bui-ten, zorg dat je een gro-te jon-gen wordt."

Maar toen Sam-me-tje weg was, lach-te Va-der niet meer. Want Va-der wist wel, dat er groot ge-vaar dreig-de. Er zou mis-schien toch oor-log ko-men.

Toen kwam de oor-log.

Op een nacht dat heel Rot-ter-dam nog sliep, kwa-men er heel veel vlieg-ma-chi-nes o-ver de stad. Sam-me-tje werd er wak-ker van en hij vond het een erg mooi ge-zicht. Je kon ze he-le-maal niet tel-len.

Tien... twin-tig... vijf-tig... hon-derd.

„O, wat een fij-ne vlieg-ma-chi-nes," riep hij.

Sam-me-tje liep zo maar met zijn vriend-jes in zijn py-a-ma bui-ten en Moe-der zei daar niets van.

Maar al heel gauw lach-te Sam-me-tje niet meer. Want er werd ge-scho-ten en ie-der-een riep: „Nu is er oor-log."

O, wat schrok Sam-me-tje daar-van. Was er oor-log? Maar dan kwa-men die men-sen hier, die zo boos wa-ren op de Jo-den.

Hij vroeg het aan Moe-der, maar die kon hem niet ant-voor-den. Want er kwam op-eens zo'n har-de slag! Al-le ra-men rin-kel-den. En toen nog één en nog één.

En toen moest Sam-me-tje met Va-der en Moe-der en heel veel an-de-re men-sen in een kel-der.

O, wat was oor-log vre-se-lijk. Er ge-beur-de zo-veel in Rot-ter-dam. Zo veel!

Vijf da-gen duur-de de oor-log maar. Sam-me-tje zat met Va-der en Moe-der bij-na al die tijd in de kel-der.

En toen die vijf da-gen om wa-ren. . . Toen was er van het mooi-e Rot-ter-dam een heel stuk ver-dwe-nen.

Maar Sam-me-tjes huis stond er nog. En Sam-me-tje was ook niet zo bang meer. Want die vreem-de sol-da-ten lie-pen ge-woon o-ver straat en ze de-den je niets. Ook niet, als je een Jood was.

„Mis-schien loopt het nog wel los,” zei Moe-der.

En om-dat Sam-me-tje een heel klein jon-ge-tje was, dacht hij niet meer aan de oor-log.

HOOFD-STUK III.

SAM-ME-TJE KOMT IN HET LAND VAN KA-TOEN EN HEI-DE.

Kijk eens, wie daar op het per-ron staat.

Dat is Sam-me-tje van Goor. Ja, je zou hem haast niet her-ken-nen. Zijn mooi-e, zwar-te krul-len zijn af-ge-knipt.

Met wie gaat hij op reis? Niet met zijn Moe-der. Hij gaat op reis met een vreem-de da-me.

Daar komt de trein het sta-ti-on bin-nen-sto-men. O, wat is het druk. De da-me helpt hem in een cou-pé en zet hem voor het raam-pje.

„Zie-zo, Dic-kie, nu zit je fijn voor het raam-pje, nu kun je uit-kij-ken.”

„Ja, tan-te,” zegt Sam-me-tje.

Maar waar-om zegt die da-me nu Dic-kie te-gen Sam-me-tje?

Dat zit zo! Die vreem-de Duit-se sol-da-ten de-den eerst he-le-maal geen kwaad. Ze dach-ten, dat al-le Hol-lan-ders dan zou-den den-ken, dat ze goe-de, bra-ve men-sen wa-ren.

En toen de Hol-lan-ders dat toch niet wil-den ge-lo-ven en al maar ble-ven ver-lan-gen naar de Ko-nin-gin en de Prin-ses-jes, die met hun Moe-der naar Ca-na-da wa-ren ge-gaan, toen wer-den ze boos.

Ze be-gon-nen erg veel kwaad te doen. Ze slo-ten al-le win-kels, waar Jo-den woon-den. En ze wil-den ook de-ze men-sen ge-van-gen ne-men.

Maar som-mi-ge Jo-den vlucht-ten. Ze ver-stop-ten zich in hui-zen, waar de Duit-sers ze niet kon-den vin-den.

Sam-me-tjes va-der en moe-der ver-stop-ten zich ook in een huis, maar voor Sam-me-tje was daar geen plaats.

Wat nu te doen?

De men-sen waar Sam-me-tjes ou-ders naar-toe vlucht-ten, had-den fa-mi-lie in Twen-the. En daar mocht Sam-me-tje toen heen.

Maar die Duit-sers moch-ten niet we-ten, dat Sam-me-tje een Jo-den-jon-ge-tje was. En daar-om wer-den zijn zwar-te krul-len af-ge-knipt en hij kreeg ook een an-de-re naam. Zie-zo, nu wis-ten die na-re Duit-sers ook niet wie hij was.

En zo zit hij nu in de trein.

Sam-me-tje is een flin-ke jon-gen. Hij huilt niet, hoor! Moe-der heeft ge-zegd, dat hij flink moet zijn en heel goed moet luis-te-ren naar zijn nieu-we va-der en moe-der. Dan mag hij la-ter weer naar Rot-ter-dam te-rug.

Het is een heel lan-ge reis van Rot-ter-dam naar Twen-the.

Als hij bij-na op de plaats van be-stem-ming is, zegt de vrien-de-lij-ke da-me, die hij tan-te moet noe-men: „Kijk, daar ligt nu in de ver-te de stad, waar we moe-ten zijn.”

„Wat een hoop schoor-ste-nen.” zegt Sam-me-tje.

„Ja, ja,” zegt een me-neer, „het heet hier niet voor niets het land van ka-toen en hei-de.”

Daar be-grijpt Sam-me-tje nu niets van.

„Wel”, zegt de mijn-heer, „de ka-toen wordt ver-werkt in al die fa-brie-ken.”

„En de hei ook” vraagt Sam-me-tje.

Al de men-sen in de cou-pé la-chen.

„De hei vind je o-ver-al in de buurt,” legt de mijn-heer uit. „Ga maar eens fiet-sen van de zo-mer, dan zul je 't wel zien.”

Zo kwam Sam-me-tje in Twen-the, het land van ka-toen en hei-de.

HOOFD-STUK IV.

SAM-ME-TJE KRIJGT EEN AN-DE-RE NAAM.

„Zie-zo, Dic-kie, dit zijn nu je zus-jes en broers. Ze he-ten A-li en Toos en Freek en Wim Bos-man. En ons moet je va-der en moe-der noe-men, hoor. Nie-mand hoeft te we-ten, dat je niet echt bij ons hoort.”

„En de bu-ren, die bo-ven wo-nen dan” vraagt Sam-me-tje.

Al de kin-de-ren la-chen, maar moe-der schudt het hoofd.

„Jul-lie moe-ten niet la-chen. On ze Dickie kan toch niet we-ten, dat de stra-ten en hui-zen hier an-ders ge-bouwd zijn dan in Rot-ter-dam. Dit he-le huis is van ons, Dick,” ver-volgt ze, „en we heb-ben he-le-maal geen bu-ren, om-dat ons huis wat bui-ten-af staat.”

„Kom maar eens mee naar bo-ven,” roept Wim, die bij-na e-ven oud is als Sam-me-tje. „Wij heb-ben sa-men een ka-mer-tje.”

Wim laat zijn nieu-we broer-tje al-les zien. Hij heeft wel zes fij-ne au-to's en een ga-ra-ge en een boot, die echt va-ren kan.

Ze ne-men de boot mee naar be-ne-den en Wim mag

hem la-ten va-ren in een gro-te teil met wa-ter. Sam-me-tje vindt het zo fijn. Hij ver-geet he-le-maal, dat hij zijn va-der en mœe-der in een heel lan-ge tijd niet zal zien.

Maar 's a-vonds denkt hij daar wel weer aan. En dan built hij ook een klein beet-je. Maar A-lie, die al twaalf jaar is, slaat haar arm om zijn hals.

„Huil maar niet, Dic-kie,” zegt ze. „We zul-len den Hee-re Je-zus vra-gen, of Hij heel gauw een eind maakt aan de oor-log.”

„Aan Wie wil je dat vra-gen?” zegt het nieu-we broer-tje ver-won-derd.

„Aan den Hee-re Je-zus,” zegt A-lie. „Je weet toch zeker wel, Wie dat is?”

„Dat is een vloek,” zegt Sam-me-tje.

Wim begint te la-chen, maar Moe-der schudt het hoofd.

„Niet la-chen, Wim,” zegt zij.

En la-ter, als Sam-me-tje al in bed ligt, ver-telt zij aan haar kin-de-ren, dat Sam-me-tje niet weet, Wie de Hee-re Je-zus is.

„Maar dat weet ie-der-een toch,” roept A-lie.

„Heel veel kin-de-ren we-ten niet, dat ze niet in de he-mel kun-nen ko-men, als ze den Hee-re Je-zus niet lief-heb-ben. Zij we-ten niet, dat Hij op aar-de is ge-ko-men en is ge stor-ven voor on-ze zon-den.”

„Maar dan kun-nen wij hem dat toch ver-tel-len, mœe-der.”

„Dic-kie zal er voort-aan ie-de-re a-vond bij zijn, als ik jul-lie uit de Bij-bel ver-tel. Wij zul-len hem ver-tel-len, dat de Hei-land op aar-de ge-ko-men is voor al-le men-sen, voor al-le kin-de-ren.”

„Van kin-de-ren houdt Hij juist heel veel, hè Moe-der?” vraagt Wim.

„Ja Wim, want Hij heeft ge-zegd: Laat de kin-de-ren tot Mij ko-men en ver-hin-dert ze niet, want der-zul-ken is het Ko-nin-krijk der He-me-len.”

Moe-der hield woord. Ie-de-re a-vond, voor de kin-de-ren naar bed gin-gen, haal-de Moe-der de Kin-der-bij-bel

te voor-schijn. Ie-de-re a-vond las zij een mooi ver-haal en de kin-de-ren be-ke-ken de pla-ten, die er-bij ston-den.

Zo leer-de Sam-me-tje den Hee-re Je-zus ken-nen. En mèt de an-de-re kin-de-ren kniel-de hij neer en vroeg aan den Hei-land, of Die zijn va-der en moe-der wil-de be-wa-ren.

Sam-me-tje vond het heer-lijk in zijn nieu-we te-huis.

Ver-lang-de hij dan nooit naar zijn ei-gen va-der en moe-der?

O ja-wel, één keer zo erg, dat hij het bij-na niet meer uit kon hou-den.

Maar toen kreeg hij een heel lan-ge brief en een mooi por-tret van zijn ou-ders en toen kon hij weer wach-ten.

HOOFD-STUK V.

WAT VOOR ER-GE DIN-GEN ER GE-BEUR-DEN.

Nog vijf da-gen en dan is Sam-me-tje ja-rig. Wat is hij nu al een gro-te jon-gen ge-wor-den. Hij is nu ook al bij-na tien jaar.

Drie jaar is hij nu al in Twen-the en er zijn heel veel na-re din-gen ge-beurd, ter-wijl Sam-me-tje bij zijn pleeg-ou-ders woon-de. Er zijn zo dik-wijls bom-men ge-val-len op de stad. Eén maal wa-ren al-le rui-ten in hun huis stuk en in de stad was een he-le straat ver-nield.

Op een keer plof-te er een vlieg-ma-chi-ne mid-den in de stad neer. Als Sam-me-tje daar nog aan denkt, dan rilt hij nog.

Met Wim en zijn va-der ston-den ze bui-ten te kij-ken. 't Was op een kou-de win-ter-a-vond en heel veel vlieg-ma-chi-nes zoem-den o-ver. Dat wa-ren Eng-el-se ma-chi-nes. Dat wa-ren bond-ge-no-ten, die voch-ten voor on-ze be-vrij-ding.

En toen op-eens riep Wim: „Va-der, kijk eens, wat een hel-de-re ster”.

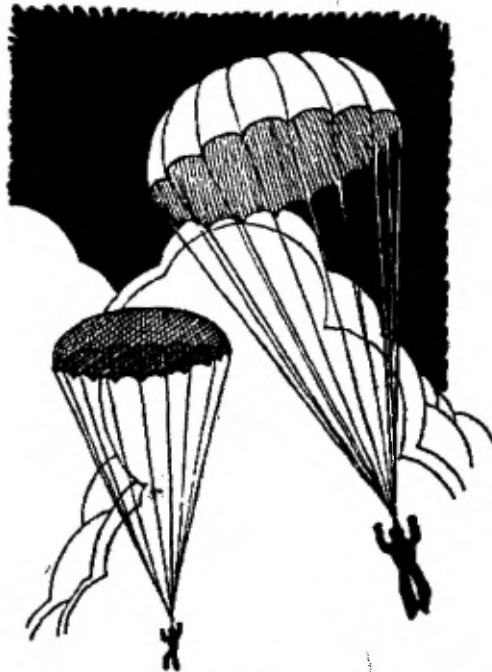
Maar Sam riep: „Dat is geen ster, want hij beweegt.”

En toen ging alles zo vlug. De ster werd plotseling een grote laaiende vlam en het was precies, of hij zo op hun huis zou vallen. Vader sloeg zijn armen om de jongens heen en Sammetje bad in zichzelf: „Heere Jezus, help ons toch.”

Later hoorden ze, dat de machine brandend en wel in de stad was neergekomen. Maar vanaf dat ogenblik wilden vader en moeder, dat alle kinderen bij luchtgevaar naar de schuilkelder gingen.

Eén keer waren er ook brandbommen op de stad gevallen. Ze hadden er in hun huis niet eens zo heel veel van gemerkt. Alleen een paar harde sla-gen.

En later merkten ze, dat de stad aan alle kanten in brand stond.

...para-chu-tis-ten wa-ren ge-land...

Er was ook een blij-de dag ge-weest. 't Was op een Zon-dag. Er wa-ren heel veel vlieg-tui-gen o-ver-ge-gaan en er was heel lang lucht-a-larm geweest. Wel vier u-ren lang.

En toen la-ter had Va-der door de ra-di-o ge-hoord. dat er pa-ra-chu-tis-ten wa-ren ge-land bij Nij-me-gen en Arn-hem.

O-ver de ra-di-o moch-ten de kin-de-ren te-gen nie-mand pra-ten. Want de ra-di-o mocht je niet heb-ben van de Duit-sers.

O, wat wa-ren al-le men-sen blij ge-weest. 's Maan-dags rie-pen ze te-gen el-kan-der: „Weet je het al? De En-gel-sen zijn al heel dicht-bij. Ze zijn al in de Ach-ter-hoek.”

Toen al-les ver-duis-terd was, ging Moe-der de vlag op-strij-ken.

Maar de vol-gen-de da-gen wer-den Va-der en Moe-der weer erg ver-drie-tig en ze zei-den, dat de oor-log nu nog wel de he-le win-ter kon voort-du-ren.

„En win-nen de Mof-fen het mis-schien?” vroeg Sam-me-tje met een ang-stig ge-zicht.

Va-der streek hem la-chend o-ver het haar.

„Dat ge-looft nie-mand, m'n jon-gen.”

Toen na die blij-de da-gen werd het heel erg.

Eens op een dag moes-ten al-le man-nen uit de he-le stad naar Duits-land. Va-der wil-de niet gaan. Die had zich in huis ver-stopt en om-dat ze Sam-me-tje ook niet moch-ten vin-den, moest de-ze naast Va-der krui-pen.

Sa-men za-ten ze u-ren lang in een heel don-ker kel-der-tje.

De Duit-sers kwa-men en door-zoch-ten het he-le huis.

En toch was Sam-me-tje niet bang. Hij voel-de de ster-ke ar-men van zijn pleeg-va-der om zich heen en hij bad: „O Hee-re Je-zus, laat ze ons toch niet vin-den.”

De Mof-fen gin-gen weer weg en Sam-me-tje kroop met Va-der te voor-schijn en Moe-der was zo blij. Ze

bak-te pan-ne-koe-ken van het laat-ste meel en al-le kin-de-ren mocht-ten net zo-veel e-ten als ze lus-ten.

Daar-na werd al-les hoe lan-ger hoe a-ke-li-ger. Het brood werd zo raar en 's mor-gens kre-gen ze rog-ge-pap in wa-ter. Maar Moe-der zei, dat nie-mand mocht kla-gen, want de men-sen in Rot-ter-dam en Am-ster-dam le-den echt hon-ger.

Dan dacht Sam-me-tje aan zijn va-der en moe-der. Zou-den die nog le-ven?

Mid-den in de win-ter werd toen ook nog het e-lec-tri-sche licht weg-ge-no-men. En er wa-ren ook geen ko-len meer. De kin-de-ren moes-ten in een bos hout gaan sprok-kelen. Dat moest Moe-der be-wa-ren om op te ko-ken.

.... in een bos hout gaan sprok-ke-len....

Maar ein-de-lijk is na de lan-ge, vre-se-lij-ke win-ter de len-te ge-ko-men. Nog vijf da-gen, dan zal Sam-me-tje ja-rig zijn.

Een dub-bel feest. Want hij is ja-rig op Pa-sen.

Moe-der is een beet-je on-rus-tig. Er wordt ge-fluis-terd, dat de En-gel-sen heel dicht bij de stad zijn.

Maar Va-der schudt het hoofd. Hij ge-looft er niets van.

...„Zo hard gaat het niet, Moe-der,” zegt hij.

„Waar-om wa-ren dan de En-gel-se vlieg-tui-gen gis-te-ren heel de dag bo-ven de stad” vraagt Moe-der.

Ja, dat wist Va-der ook niet.

HOOFD-STUK VI.

PA-SEN 1945. DE BE-VRIJ-DING.

En nu is het Pa-sen.

En Sam-me-tje krijgt toch nog een ca-deau-tje.

Ra-den jul-lie eens wat?

Een Palm-pa-sen!

O, geen ech-te Palm-pa-sen, want er zijn toch geen o-lie-no-ten, waar je slin-gers van kan ma-ken, geen zak-jes met sui-ker-ei-e-ren, geen kren-te-brood. Er is niets meer.

Maar Moe-der weet raad. Ze heeft klei-ne, har-de rog-ge-brood-jes ge-bak-ken in de vorm van een hen-ne-tje.

En Va-der heeft van een boer één ei ge-kre-gen. Dat heeft Moe-der ge-kleurd en ge-kookt en dat hangt er ook aan.

„Eén ei is geen ei,” zingen de an-de-ren. „Twee ei is één ei, drie ei is een koer-ei.”

„Dat zul-len jul-lie straks eens zien,” plaagt Sam-me-tje te-rug, „of één ei geen ei is.”

En dan houdt hij plot-se-ling op, want er klinkt zo'n zwa-re slag.

„Een bom,” zegt Moe-der.

„Nee,” zegt Va-der, „dat is geen bom, dat is een ont-plof-fing.”

....slingers aan mijn Palm-pa-sen....

Vlak daar-na is er weer een har-de slag, maar toch heel an-ders.

„Dat is gra-naat-vuur,” zegt Va-der. „We gaan van-mor-gen maar niet naar de kerk.”

„La-ten we naar de schuil-ke-l-der gaan,” stelt Moe-der voor.

O, wat wordt dat een ra-re dag. In de schuil-ke-l-der is het heel an-ders dan op an-de-re da-gen. De men-sen zijn wel bang, maar zij kij-ken toch al-le-maal blij. Ze troos-ten el-kaar en ze ge-ven el-kaar brood.

Tel-kens klin-ken vre-se-lijk har-de sla-gen, maar dan zegt Va-der: „Er is geen ge-vaar. Dat zijn brug-gen en ge-bou-wen, die de Duit-sers in de lucht la-ten vlie-gen, om-dat ze moe-ten vluch-ten.

En dan op-eens, te-ge-n de a-vond, komt er een jon-gen bin-nen hol-len en die roept: „De En-gel-sen zijn er. Een tank, een echte tank in de straat.”

De men-sen hui-len en la-chen en drin-gen naar bui-ten en ja, daar vlak in de buurt staat een heel gro-te ra-re au-to, zo-als Sam-me-tje er nog nooit één zag.

De men-sen drin-gen er om-heen en Sam-me-tje en de an-de-re kin-de-ren klim-men er bo-ven-op en ju-be-len en roe-pen hoe-ra.

De sol-da-ten la-chen en al-le kin-de-ren krij-gen een plak cho-co-la-de en de man-nen krij-gen si-ga-ret-ten en Toos, die al een beet-je En-gels kent, ver-telt den sol-da-ten, dat Sam-me-tje ja-rig is.

En dan krijgt Sam-me-tje een he-le zak ro-zij-nen.

„Nu krijg ik toch nog slin-gers aan mijn Palm-pa-sen,” roept hij.

Maar dan be-gint plot-se-ling het schie-ten weer. De sol-da-ten kij-ken weer heel ern-stig en waar-schu-wen de men-sen, dat ze in de schuil-ke-l-ders moe-ten gaan.

„Het is nog niet he-le-maal vei-lig,” zeg-gen ze.

Er volgt nog een erg ru-moe-ri-ge nacht. Zon-der op-hou-den sui-zen de gra-na-ten o-ver de stad en al-le kin-de-ren moe-ten op-blij-ven.

Maar de twee-de Paas-dag is al-les rus-tig. Heel in de ver-te klinkt nog ka-non-vuur.

O-ver-al wap-pe-ren nu de vlag-gen en je hoeft niet ver meer te lo-pen om de Tom-my's te zien. He-le rij-en

au-to's en Jeeps en tanks rol-len door de stad.

Va-der dankt hard-op met zijn kin-de-ren voor de be-vrij-ding van Ne-der-land. En dan zegt hij ook, dat ze in hun blijd-schap toch niet mo-gen ver-ge-ten wat er op Pa-sen her-dacht wordt.

De Hee-re Je-zus is op-gestaan.

Pa-sen 1945 is wel een heel groot feest ge-wor-den.

HOOFD-STUK VII.

KERST-MIS. SAM-ME-TJE GAAT NAAR HUIS..

En nu is het Kerst-mis.

Sam-me-tje zit voor het laatst in de huis-ka-mer aan ta-fel.

Mor-gen zal Sam-me-tje voor goed naar Rot-ter-dam te-rug-gaan. O, hij heeft zijn va-der en moe-der al eer-der be-zocht, maar om-dat ze nog geen ei-gen huis had-den, is Sam-me-tje in Twen-the ge-ble-ven. Nu wo-nen ze weer in hun ei-gen win-ke-l-tje en na Kerst-mis zal hij weer thuis zijn.

Daar-om heeft moe-der Bos-man er een echt Kerst-maal van ge-maakt. Ro-zij-nen-brood, ont-bijt-koek, cho-co-la-de-melk, vis. . . . er zijn nu weer vol-op lek-ker-nij-en.

In de hoek van de ka-mer brandt de Kerst-boom.

Als het e-ten ge-daan is, neemt Va-der de Kin-der-bij-bel en leest de Kerst-ge-schie-de-nis. Van het Kin-de-ke Je-zus, Dat neer-ge-legd werd in de krib-be en neer-daal-de op aar-de, om-dat wij an-ders niet in de He-mel zou-den kun-nen ko-men.

En van de En-ge-len, die zon-gen in de vel-den.

Sam-me-tjes o-gen schit-te-ren. Hij vindt het toch zo'n prach-tig ver-haal.

„Ik zal dit ver-haal ook aan Va-der en Moe-der in

Rot-ter-dam ver-tel-len," zegt hij.

Va-der en Moe-der Bos-man kij-ken el-kaar aan. Mis-schien zul-len Sam-me-tjes ou-ders door hun klei-nen jon-gen ook den Hei-land le-ren ken-nen.

Sam-me-tje viert in het vrien-de-lij-ke huis een ge-ze-gend Kerst-feest.

En na Kerst-mis gaat hij dan nu naar huis. Zijn pleeg-va-der zal hem weg-bren-gen naar Rot-ter-dam. En al-le Bos-man-ne-tjes staan met moe-der op het per-ron om hun pleeg-broer-tje uit-ge-lei-de te doen.

Wan-neer de trein ver-trekt, zijn ze al-le-maal zo stil.

„Dag, dag, ik kom te-rug, hoor!” roept Sam-me-tje.
„Met de gro-te va-can-tie kom ik te-rug.”

De jon-gens hou-den zich flink, maar de meis-jes kun-nen zich niet goed hou-den.

Ze wui-ven al-le-maal tot de trein uit het ge-zicht ver-dwe-nen is.

Dan neemt moe-der Bos-man haar bei-de meis-jes on-der de arm.

„Om Sam-me-tje mo-gen we geen ver-driet heb-ben,” zegt ze zacht. „We zul-len hem mis-sen, maar we moe-ten blij zijn met hem.”

„Om-dat hij zijn va-der en moe-der te-rug heeft,” knikt Wim.

„Maar bo-ven-al om-dat hij den Hee-re Je-zus heeft lee-ren ken-nen,” zegt Moe-der.